

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1000/2022
08.12.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Милета Масларевић, адвокат из ..., против тужених ББ, ВВ и ГГ, сви из ..., чији је пуномоћник Иван Чвркић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1971/21 од 16.11.2021. године, у седници већа одржаној 08.12.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1971/21 од 16.11.2021. године у усвајајућем делу става другог изреке и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Чачку П 28/20 од 27.04.2021. године, ставом првим изреке, обавезани су тужени као солидарни дужници да тужилци исплате износ од 3.124 евра са каматом прецизираном у овом ставу, почев од 27.04.2021. године па до исплате, све у динарској противвредности по средњем банкарском курсу на дан исплате. Ставом другим изреке, одбијен је део тужбеног захтева у износу од још 46.691 евро са законском затезном каматом као у ставу првом изреке, од подношења тужбе па до исплате, као и захтев за плаћање затезне камате на износ од 3.124 евра почев од подношења тужбе до 26.04.2021. године, као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилце којим је тражила да се обавезе тужени да тужилци као солидарни дужници исплате новчану противвредност ствари покућства у износу од 357.549,00 динара са каматом, као неоснован. Ставом четвртим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1971/21 од 16.11.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилце и потврђена првостепена пресуда у ставу трећем изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставовима првом, другом и четвртим изреке, тако да гласи: обавезују се тужени да тужилци на име накнаде штете солидарно исплате износ од 30.184 евра са затезном каматом по стопи прописаној Законом о затезној камати, почев од 27.04.2021. године па до коначне исплате, све у динарској противвредности по средњем банкарском курсу на дан исплате. Одбијен је као неоснован тужбени захтев тужилце према туженима за износ од још 19.631 евро са затезном каматом по стопи прописаној Законом о затезној камати почев од 03.01.2014. године па до коначне

исплате и за затезну камату на износ од 30.184 евра по стопи прописаној Законом о затезној камати за период од 30.01.2014. године до 26.04.2021. године, све у динарској противвредности по средњем банкарском курсу на дан исплате. Обавезани су тужени да тужиљи на име трошкова парничног поступка солидарно исплате износ од 800.588,00 динара у прописаном року, а уколико у овом року не исплате наведени износ, дужни су да плате и законску затезну камату на неисплаћени износ од дана извршности пресуде па до коначне исплате.

Против наведене пресуде донете у другом степену, тужени су благовремено изјавили ревизију из свих законом прописаних разлога.

Тужиља је дала одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу овлашћења из члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20) и утврдио да је ревизија тужених основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља и сада пок. ДД су били у ванбрачној заједници од ...07.2000. године до ...10.2000. године када су закључили брак који је трајао до ДД смрти ...2011. године. Тужиља и њен сада покојни супруг у браку нису имали деце, тужени ВВ и ББ су мајка и отац покојног ДД, а тужени ГГ његов рођени брат. Тужиља и ДД су се током трајања брачне заједнице на ауто-плацу у ... заједнички бавили куповином и продајом половних аутомобила, грађевинских машина и ауто делова и то „на црно“ у виду занимања, тако што би за себе задржавали евентуалну разлику између набавне и продајне цене. Приликом набавке и увоза возила коришћени су углавном подаци и исправе других физичких и правних лица. У моменту ДД смрти на њега су била регистрована два возила која су ушла у састав заоставштине, као искључива својина оставиоца, а која је по оставинском решењу од 14.07.2011. године наследила тужиља с обзиром да су се тужени ВВ и ББ одрекли наслеђа предметних возила. Непокретности у ... су предмет спора између истих странака у предмету П 601/13 који поступак је само делимично правноснажно окончан, а у овој парници тужиља тражи исплату новчане противвредности за 17 возила и грађевинских машина које су се налазиле на ауто-плацу у моменту ДД смрти за које поседује документацију према набавној цени тих возила и то у делу од $\frac{1}{2}$ по основу стицања у браку и $\frac{1}{4}$ по основу наслеђа покојног ДД, као и новчану противвредност покретних ствари које су остале у кући у У тренутку престанка брачне заједнице тужиље и њеног покојног супруга на ауто-плацу у ... су се налазиле три групе возила и машина и то возила и машине које су предмет тужбеног захтева, возила која су била предмет поделе између тужиље и ЂЂ, а која су била ортачка возила, возила која је тужиља продала после ДД смрти. Тужени ББ је јануара 2012. године променио катанац на улазу у плац у ..., али тужиљи није дао кључ па су пресудом од 19.04.2016. године тужени ББ и ГГ обавезани да тужиљи предају у државину и коришћење ствари и лица, земљиште у КО

Првостепени суд је ценећи наводе и исказе парничних странака и саслушаних сведока, код чињенице да тужиља није предложила економско вештачење и да нема званичне документације о оствареним приходима, те примењујући одредбе члана 177, 178. и 180. став 2. и 3. Породичног закона оценио да је удео тужиље у стицању заједничке имовине 20%, па је делимично усвојио тужбени захтев за износ од 3.124 евра, док је у преосталом делу одбио тужбени захтев.

Другостепени суд је, на овако утврђено чињенично стање извео закључак да је допринос тужиље у стицању заједничке имовине већи и да износи 40% уз став да је погрешно првостепени суд пошао од вредности свих возила и машина која су се у моменту ДД смрти и престанка брачне заједнице налазиле на ауто-плацу, с обзиром да тужени нису истакли никакав захтев према тужиљи у односу на остала возила. Како су тужени предузели радње којима су тужиљу онемогућили да располаже припадајућим возилима и машинама, то су сходно члану 154. став 1. ЗОО у обавези да тужиљи накнаде проузроковану штету и то солидарно у смислу одредбе члана 206. став 4. истог закона, у висини њеног сувласничког удела, а сходно члану 171. став 1. и члану 180. Породичног закона и наслеђем на основу члана 12. став 2. Закона о наслеђивању. Вредност возила и машина који су тужени након ДД смрти неовлашћено присвојили и њима располагали износи 43.120 евра, па су тужени у обавези да тужиљи на име њеног удела у овим возилима и машинама исплате штету у износу од 30.184 евра и то 40% по основу сопственог стицања тужиље и $\frac{1}{2}$ по основу наслеђа.

Врховни касациони суд налази да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Предмет овог спора је облигационо правни захтев у висини новчане противвредности 17 возила и грађевинских машина које су се налазиле на ауто-плацу у моменту ДД смрти који, према тврдњи тужиље, представљају заједничку имовину тужиље и њеног сада пок. супруга. Основ за овако постављени захтев тужиља заснива на стицању имовине у брачној заједници са ДД и наслеђем иза пок. ДД, уз тврдњу да су тужени присвојили, отуђили или на други начин располагали овом имовином.

Током поступка је утврђено да је тужиља учествовала у оставинском поступку иза покојног ДД и оглашена је за наследника на два возила која су ушла у састав заоставштине, као искључива својина оставиоца. У овој парници тужиља тврди да су сва возела затечена на ауто плацу заједничка имовина тужиље и њеног пок. супруга.

Према члану 171. Породичног закона, имовина коју су супружници стекли радом у току трајања заједнице живота у браку представља њихову заједничку имовину. Тужиља и њен сада покојни супруг ДД су се бавили куповином и продајом половних аутомобила, грађевинских машина и ауто делова и то „на црно“ и приликом набавке и увоза коришћени су подаци и исправе других физичких и правних лица. Управо у односу на тако увезена возила која су затечена на ауто-плацу у ... тужиља тражи исплату новчане противвредности, а нижестепени судови без разјашњења ко је власник наведених возила усвајају тужбени захтев. Стога је остало неутврђена чињеница да ли је реч о заједничкој имовини супружника или о имовини трећих лица у ком случају би се поставило питање по ком основу тужиља потражује новчану противвредност возила која евентуално представљају власништов трећих лица. У оставинском поступку као предмет заоставштине пок. ДД пријављена су само два возила, на којима је тужена и оглашена за наследника, а тужиља није у ванпарничном поступку сходно члану 128. и 130. Закона о ванпарничном поступку поднела захтев за расправу заоставштине на имовини за коју се није знало да припада заоставштини у време доношења решења о извшењу, што је првостепени суд пропустио да цени.

Одредбом члана 185. став 1. прописано је да је одговорно лице дужно успоставити стање које је било пре него што је штета настала. Ставом 2. прописано је да уколико успостављање ранијег стања не уклања штету потпуно, одговорно лице

дужно је да за остатак штете дати накнаду у новцу. Ставом 3. прописано је да када успостављање ранијег стања није могуће или када суд сматра да није нужно да то учини одговорно лице, суд ће одредити да оно исплати оштећенику одговарајућу своту новца на име накнаде штете, а став 4. да ће суд досудити оштећенику накнаду у новцу када он то захтева, изузев ако околности датог случаја оправдавају успостављање ранијег стања.

Правноснажном пресудом Основног суда у Чачку П 1890/16 од 19.04.2016. године обавезани су тужени ББ и ГГ да тужиљи предају у државину и на коришћење, између осталих и ствари које се налазе у КО Тужиља је имала могућност да тражи извршење наведене пресуде и уклони евентуалну штету на коју указује у току поступка, па питање исплате новчане противвредности возила зависи и од тога да ли је кроз чинидбу штета могла бити отклоњена. Обавезивање тужене ВВ на накнаду штете није засновано на разлозима који би указивали да је тужена присвојила, отуђила или на други начин располагала предметним возилима, те да постоји деликтна радња овог лица којом је тужиљи причињена штета.

Такође, основано се ревизијом тужених указује да се однос санаследника поводом заоставштине у парничном поступку може решити само у односу на целокупну заоставштину, а не само у односу на један део заоставштине, као и да је утврђивање доприноса тужиље у већем проценту од процента утврђеног у првостепеном поступку фактички измењено чињенично стање, јер су, поред осталог, искази странака и сведока који су се изјашњавали на околност стицања, другачије цењени од стране другостепеног суда без отварања расправе, а на коју уколност ревидент указује.

У поновном поступку, другостепени суд ће, имајући у виду постављени захтев, одлучити о жалби тужених водећи рачуна о томе чија су возила која су се налазила на плацу у ... у односу на која тужиља истиче захтев за исплату новчане противвредности, потом у чему се штета огледа, обим штете и које су то тачно штетне радње тужених.

Укинута је и одлука о трошковима поступка, јер иста зависи од коначног решења ове правне ствари.

Из наведених разлога, применом члана 416. став 2. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић